दुर्म्मरं पुरुषेणेह मन्ये ह्यध्वन्यनागते । यत्र नाहं न मे माता विप्रयुज्येत जीवितात् ।
हा हा धिक् कुरुवीरस्य सन्नाहं काञ्चनं भुवि । अपविद्धं हतस्येह मया पुत्रेण पश्यता । २२९५
भो भो पश्यत मे वीरं पितरं ब्राह्मणा भुवि । शयानं वीरशयने मया पुत्रेण पातितं ।
ब्राह्मणाः कुरुमुख्यस्य ये मुक्ता हयसारिणः । कुर्व्वन्ति शान्तिं कामस्य रणे योऽयं मया हतः ।
व्यादिशन्तु च किं विप्राः प्रायश्चित्तमिहाद्य मे । आनृशंस्यस्य पापस्य पितृहन्तूरणाजिरे ।
दुश्चरा द्वादशसमा हत्वा पितरमद्य वै । ममेह सुनृशंसस्य संवीतस्यास्य चर्म्मणा ।
शिरःकपाले चास्यैव युञ्जतः पितुरद्य मे । प्रायश्चित्तं हि नास्त्यन्यद्धत्वाऽद्य पितरं मम । २२१०
पश्य नागोत्तमसुते भर्त्तारं निहतं मया । कृतं प्रियं मया तेऽद्य निहत्य समरेऽर्ज्जुनं ।
सोऽहमद्य गमिष्यामि गतिं पितृनिषेवितां । न शक्नोम्यात्मनात्मानमहं धारयितुं शुभे ।
सा त्वं मयि मृते मातस्तथा गाण्डीवधन्वनि । भव प्रीतिमती देवि सत्येनात्मानमालभे ।
इत्युक्त्वा स ततो राजा दुःखशोकसमाहतः । उपस्पृश्य महाराज दुःखाद्वचनमब्रवीत् ।
शृण्वन्तु सर्व्वभूतानि स्थावराणि चराणि च । त्वाञ्च मातर्यथा सत्यं ब्रवीमि भुजगोत्तमे । २२१५
यदि नोत्तिष्ठति जयः पिता मे नरसत्तमः । अस्मिन्नेव रणोद्देशे शोषयिष्ये कलेवरं ।
न हि मे पितरं हत्वा निष्कृतिर्व्विद्यते क्वचित् । नरकं प्रतिपत्स्यामि ध्रुवं गुरुवधार्द्दितः ।
वीरं हि क्षत्रियं हत्वा गोशतेन प्रमुच्यते । पितरन्तु निहत्यैवं दुर्लभा निष्कृतिर्म्मम ।
एष एको महातेजाः पाण्डुपुत्रो धनञ्जयः । पिता च मम धर्म्मात्मा तस्य मे निष्कृतिः कुतः ।
इत्येवमुक्त्वा नृपते धनञ्जयसुतो नृपः । उपस्पृश्याभवत्तूष्णीं प्रायोपेतो महामतिः । २२२०
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ प्रायोपविष्टे नृपतौ मणिपूरेश्वरे तदा । पितृशोकसमाविष्टे सह मात्रा परन्तपे ।
उलूपी चिन्तयामास तदा सञ्जीवनं मणिं । स चोपातिष्ठत तदा पन्नगानां परायणं ।
तं गृहीत्वा तु कौरव्य नागराजपतेः सुता । मनःप्रह्लादिनीं वाचं सैनिकानामयाब्रवीत् ।
उत्तिष्ठ मा शुचः पुत्र नैव जिष्णुस्त्वया जितः । अजेयः पुरुषैरेष तथा देवैः सवासवैः ।
मया तु मोहनी नाम मायैषा संप्रदर्शिता । प्रियार्थं पुरुषेन्द्रस्य पितुस्तेऽद्य यशस्विनः । २२२५
जिज्ञासुर्ह्यर्षे पुत्रस्य बलस्य तव कौरव । संग्रामे युध्यतो राजन्नागतः परवीरहा ।
तस्मादसि मया पुत्र युद्धाय परिचोदितः । मा पापमात्मनः पुत्र शङ्केथा ह्यण्वपि प्रभो ।
ऋषिरेष महानात्मा पुराणः शाश्वतोऽक्षरः । नैनं शक्तो हि संग्रामे जेतुं शक्रोऽपि पुत्रक ।
अयन्तु मे मणिर्द्दिव्यः समानीतो विशाम्पते । मृतान् स्मृतान् पन्नगेन्द्रान् यो जीवयति नित्यदा ।
एवमस्योरसि त्वञ्च स्थापयस्व पितुः प्रभो । सञ्जीवितं तदा पार्थं स त्वं द्रष्टाऽसि पाण्डवं । २२३०
इत्युक्तः स्थापयामास तस्योरसि मणिं तदा । पार्थस्याभिततेजाः स पितृस्नेहादपापकृत् ।
तस्मिन्न्यस्ते मणौ वीरो जिष्णुरुज्जीवितः प्रभुः । विबुद्ध इवोत्तस्थौ मृष्टलोहितलोचनः ।
तमुत्थितं महात्मानं लब्धसंज्ञं मनस्विनं । समीक्ष्य पितरं स्वस्थं ववन्दे बभ्रुवाहनः ।